

'23/'24

TOOLKIT

Voor straatmanagers

Colofon

Dit project is mede mogelijk gemaakt door de gemeente Amsterdam, We are Nature, The Shore en BIZ Knowledge Mile, BIZ The Olympic Amsterdam en BIZ Nieuwmarkt e.o.

Amsterdam, oktober 2023.

Concept, redactie & eindredactie: Noortje Schrauwen (We Are Nature), Hans van den Broek (The Shore), Mirjam Harding (BIZ The Olympic Amsterdam), Anne van den Brink (BIZ Knowledge Mile en BIZ Nieuwmarkt e.o.).

Beeld: Caroline Keman & Sanne Couprie (Foto Nieuwmarkt)

Ontwerp: Studio Speel

Contact: hans@theshore.nl en noortje@we-are-nature.nl

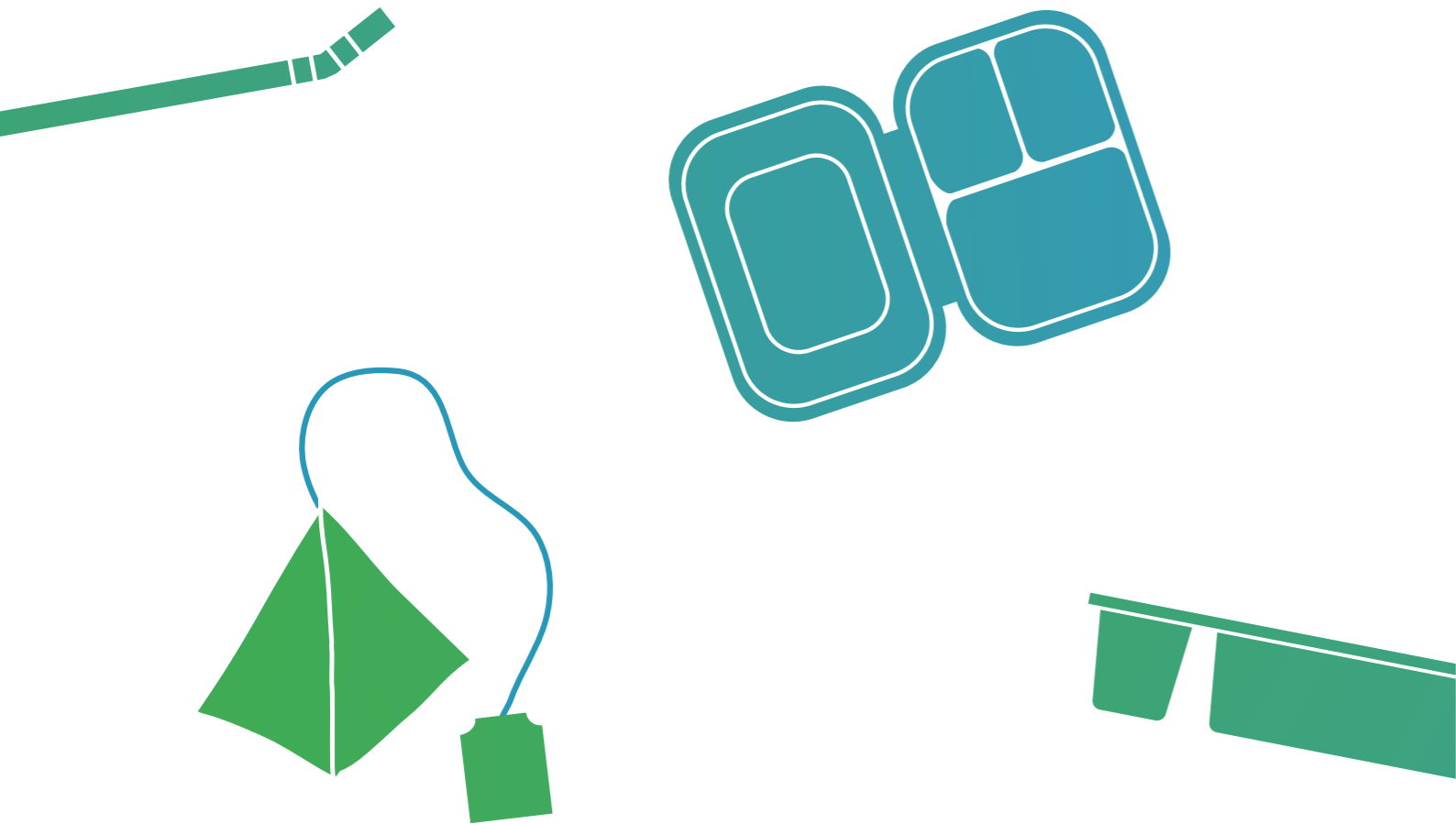
Aan deze uitgave kunnen geen rechten worden ontleend. Vermenigvuldigen van informatie uit deze publicatie is toegestaan, mits deze uitgave als bron wordt vermeld en na toestemming door de uitgever via biz@amsterdam.nl. Bestellen & downloaden U kunt (extra exemplaren) van dit boekje bestellen via biz@amsterdam.nl of een digitale versie downloaden via www.plasticvrijterras.com/bijlagen

INHOUDSOPGAVE

Introductie	6
Wat is een plasticvrij terras	10
Context, gemeentelijk beleid & SUP wetgeving	14
Wat zijn de voordelen van deelname	19
Overzicht / introductie stappenplan	24
Stap 1: Draagvlak	26
Stap 2: Projectmanagement & tijdsplanning	29
Stap 3: Financiën	31
Stap 4: Uitvoering (bijeenkomsten en bedrijfsbezoeken)	33
Stap 5: Slotmoment	35
Bijlagen	36

INTRODUCTIE

Een plasticvrij terras is eenvoudiger dan je denkt!

Steeds meer horecaondernemers maken de overstap naar plasticvrije terrassen en delen hun ervaringen. De best-practices én tips over hoe zij de alternatieven van wegwerpplastics in de praktijk hebben ingevoerd lees je in deze toolkit. Zo leren we samen hoe we van wegwerpplastics af komen.

De gemeente Amsterdam doet mee aan het 'Plastic Smart Cities'-initiatief van het Wereld Natuur Fonds. In 2030 willen we een stad zijn zonder plastic zwerfafval. Om deze ambitie te bereiken, zullen we allemaal stappen moeten zetten.

Om Amsterdamse horecaondernemers te helpen plasticvervuiling tegen te gaan, startte ook de gemeente Amsterdam een pilot Plasticvrij Terras. Een groep enthousiaste en gemotiveerde koplopers uit de bedrijveninvesteringszones - beter bekend als biz - Knowledge Mile, Nieuwmarkt en The Olympic Amsterdam zijn samen de strijd aangegaan om plastic zwerfafval in de stad en de grachten tegen te gaan. De horecaondernemers aan de Nieuwmarkt haalden met hun inspanningen eerder dit jaar het nieuws: het eerste plein met plasticvrije terras in Amsterdam!

Dus: ben je straatmanager of horecaondernemer, pak deze toolkit erbij en leer van andere horecaondernemers hoe zij de overstap naar een plasticvrij terras hebben gemaakt. Veel succes!

RIJK VAN ARK

Directeur Economische Zaken en Cultuur a.i.

WAT IS EEN PLASTICVRIJ TERRAS?

“

Als je om je heen kijkt en ziet wat er allemaal op straat ligt, dan zie je meteen waarom het belangrijk is om mee te doen.

HARIETTE VAN UTENHOVE

Horecaondernemer Stek, Wibautstraat

Plasticvrij Terras

Plasticvrij Terras is een beweging van horecaondernemers die ervoor kiezen geen wegwerpplastics meer te gebruiken op hun terras, om daarmee te voorkomen dat er plastic zwerfafval via hun terras in de buitenruimte en wateren terecht komt.

Van ondernemers voor ondernemers

Plasticvrij terras is in 2019 gestart als initiatief door een groep (Scheveningse) horecaondernemers, die het wegwerpplastic op hun terras zagen verwaaien. Omdat dit niet alleen rommel gaf op hun eigen terras, maar zij de verpakkingen ook van hun terras het strand op zagen waaien, riepen zij Plasticvrij Terras in het leven: een statement en beweging vanuit horecazaken om het aandeel zwerfafval uit de horeca op straat een halt toe te roepen.

Open kennisdeling

In plaats van de Europese SUP-wetgeving af te wachten, nam deze eerste groep horecazaken actief het voortouw om alle wegwerpplastics in kaart te brengen en samen de beste alternatieven hiervoor te vinden. Door met elkaar goede voorbeelden voor alternatieve producten te delen, aangevuld met handige tips & tricks vanuit de werkvloer, bleek deze stap naar wegwerpplasticvrije terrassen makkelijker te maken.

Omdat zij zagen dat deze aanpak ook zinvol zou zijn voor andere horeca in Nederland, riepen ze andere horecazaken op om ook aan te sluiten, waarna de Plasticvrij Terras beweging startte in andere kustplaatsen en steden in Nederland. Om dit te ondersteunen, werd de website www.plasticvrijterras.com gelanceerd, waar hun opgedane kennis werd verzameld en toegankelijk gemaakt werd met o.a. een overzicht van wegwerpplastics die vaak op terrassen worden gebruikt, tips voor alternatieven, een spelregeloverzicht voor deelname, en een zelfverklaring (die gedownload kan worden ter ondertekening).

Wat zijn single-use plastics (SUP's)

Wegwerpplastics (ofwel 'single-use plastics') zijn plastic items die eenmalig worden gebruikt. Een groot deel hiervan betreft voedsel- en drankverpakkingen. Op terrassen zijn dit onder andere: honingstaafjes, melkcups en verpakkingen van koek-

jes, sauzen, pepermuntjes, boter en jam. Ook materialen die voor een deel plastic bevatten, zoals (wegwerp) koffiebekers, worden als wegwerpplastics beschouwd. Dit geldt ook voor verpakkingen waar PLA-plastics in zijn verwerkt. PLA staat voor Poly Lactic Acid en deze plastics zijn onder industriële omstandigheden biologisch afbreekbaar. Maar omdat dit in praktijk vaak niet gebeurt, hebben zij dezelfde eigenschappen als plastics die op oliebasis worden gebruikt. PLA-plastics worden dan ook in de Europese SUP-wetgeving onder plastics geschaard.

Uitfaseren en vervangen van wegwerpplastic

Bij het uitfaseren van wegwerpplastic zal per item een keuze gemaakt moeten worden voor een alternatief. We maken daarbij gebruik van de Ladder van Lansink: de afvalhiërarchie geeft de volgorde aan hoe men afval kan verminderen, geordend van de meest gunstige tot aan de minst gunstige acties (in ecologisch en vaak ook economisch opzicht). De volgorde waarmee we naar alternatieven kijken is:

01 REFUSE:

Het weglaten van een wegwerpplastic is in een deel van de gevallen mogelijk: denk aan koekjes zonder verpakking of het niet meer aanbieden van rietjes of stampers.

02 REDUCE:

Soms kan het verbruik van een item (eerst) gereduceerd worden, voor een alternatief ervoor te zoeken. Dit bespaart vaak veel kosten. Een voorbeeld is niet standaard meer rietjes aan te bieden (en alleen op aanvraag een afbreekbare (vaak duurder) variant aan te bieden). Hiermee wordt dan vaak alsnog kosten bespaard.

03 REUSE:

Voor dranken en meer vloeibare etenswaren is een herbruikbare variant vaak de oplossing: denk aan herbruikbare

Je gasten komen op je terras af om aan een mooie straat of gracht te zitten, als ondernemer is het slim om te zorgen dat die omgeving er goed bij ligt. Je verkoopt niet alleen je koffie, maar juist ook de plek.

HANS VAN DEN BROEK

Horecaondernemer The Shore en mede-initiator Plasticvrij Terras

melkkannetjes (in plaats van melkcups), of theezeefjes met losse thee (in plaats van theezakjes). Bij deze oplossing is vaak een voorinvestering nodig, zoals in extra servies, maar dit verdient zich vaak terug doordat de etenswaren in bulkverpakkingen kunnen worden ingekocht.

04 RECYCLE:

Wanneer het niet mogelijk is om herbruikbare varianten te gebruiken, kan er voor wegwerpverpakkingen gekozen worden die (in de natuur) biologisch afbreekbaar zijn. Deze zijn vaak wat duurder dan hun plastic variant, zoals bij afbreekbare rietjes en "tipjes" voor sauzen. Deze alternatieven hebben daarbij vaak wel weer andere voordelen, zoals een mooie uitstraling.

Zelfverklaring

Plasticvrij Terras is een beweging waarbij alle horecazaken met een terras zich aan kunnen sluiten. Een horecazaak kan meedoen door al het single-use plastic van het terras te weren en dit kenbaar te maken. Dit kan door de zelfverklaring te downloaden, te ondertekenen en deze zichtbaar op te hangen. Er komt geen certificerend instituut langs. De beweging is gebaseerd op het vertrouwen dat de horecazaken, die besluiten mee te doen aan Plasticvrij Terras, dit doen uit de overtuiging geen wegwerpplastic meer te willen gebruiken. Daarnaast zal de kritische consument automatisch kunnen meekijken of het terras ook echt plasticvrij is.

Wij doen mee aan plasticvrij Terras, omdat het belangrijk is voor onze aarde en onze kinderen. Als wij als horecazaak een steentje bij kunnen dragen, doen we dat graag.

TIM VAN DIJK

The Breakfast Club

CONTEXT, GEMEENTELIJK BELEID & SUP WETGEVING

Aanleiding Plasticvrij Terras

Single-use plastics zijn lichtgewicht en waaien gemakkelijk weg. Toch wordt er op terrassen (vaak onbewust) nog veel gebruik van gemaakt. Het is ook niet gek dat er op stranden, in zee en in grachten ook op straat nog veel deze plastic items (zoals honingstaafjes, melkcupjes, thee- en koekverpakkingen) worden gevonden, terwijl er voldoende alternatieven zijn. Steeds meer horecaondernemers zijn zich hier bewust van en nemen de stap om geen wegwerpplastics meer te gebruiken. Door single-use plastic te weren van hun terras leveren horecazaken een belangrijke bijdrage aan de vermindering van de hoeveelheid zwerfafval op straat, in de stad, en in de grachten en rivieren. Als deze producten niet meer gebruikt worden op terrassen, kunnen ze immers ook niet de openbare ruimte in waaien en in de natuur belanden.

Daarnaast blijkt het uitfaseren van eenmalige plastics ook nog tot kostenbesparingen en een schoner terras te leiden, en zijn ondernemers de Europese SUP-wetgeving (die steeds verder wordt aangescherpt) een stap voor. Het is dan ook niet gek dat steeds meer horecazaken zich aansluiten bij de Plasticvrij Terras beweging!

Gemeente Amsterdam in 2050 circulair

De Gemeente Amsterdam heeft de ambitie om in samenwerking met de stad in 2030 zo'n 50% minder nieuwe grondstoffen te gebruiken. De stip op de horizon is een geheel circulaire stad in 2050 en daar valt ook de horeca onder. Dat is de reden dat de gemeente de Plasticvrije Terras beweging graag ondersteunt.

Er wordt op dit moment nog veel wegwerpplastic gebruikt in de horeca. Met deze Plasticvrij Terras beweging helpen we horecaondernemers af te stappen van het gebruik van wegwerpplastic, en over te stappen op circulaire principes; zoals het weglaten van wegwerpplastics (refuse and reduce) waar

Maar liefst de helft van al het plastic afval dat in zee ligt, bestaat uit single-use plastics. Deze plastic items, zoals rietjes, flesjes en doppen, deksels, voedselverpakkingen, lepeltjes en zakjes, komen voor het overgrote deel (ongeveer 80%) via land in zee terecht, via waterwegen en kustlijnen. Nederland is een waterrijk land en veel van de terrassen zijn in de buurt van water gelegen; de kans dat het lichtgewicht zwerfafval in het water belandt is aanzienlijk, zoals via stranden, grachten, rivieren en meren. Het is daarom van belang dat we stoppen met het gebruik van dit lichtgewicht wegwerpplastic buiten; het waait immers zo weg.

Er gebeurt veel in de wetgeving rond wegwerpplastic. Door als BIZ mee te doen, zorg je dat alle horecazaken binnen het gebied direct op de hoogte zijn van de meest recente wetgeving en daar ook aan voldoen. Dat scheelt een hoop tijd!

NOORTJE SCHRAUWEN

We Are Nature - mede-initiator Plasticvrij Terras

mogelijk, en het vervangen ervan door herbruikbare alternatieven (re-use) of toepassing van hernieuwbare varianten (recycle/renewable). In het Plasticvrij Traject maken we horecaondernemers bekend met deze strategieën, leren we hen hoe ze een afweging kunnen maken tussen deze circulaire alternatieven door hen inzicht te geven in de economische en ecologische voordelen per keuze. Daardoor kunnen zij zelf deze afwegingen maken en daarmee helpen we de horecaondernemers deze circulaire principes toe te passen in hun dagelijkse praktijk.

In 2030 een zwerfafvalvrije stad

Amsterdam heeft een intentieverklaring getekend om bij te dragen vanuit het WWF en in 2030 een zwerfafvalvrije stad te zijn. Vanuit het programma Plastic Smart City worden projecten in samenwerking met de stad opgezet om dit te bewerkstelligen. Omdat wegwerpplastics over het algemeen

erg lichtgewicht zijn, en de kans groot is dat ze door de wind en vogels op straat belanden, sluit Plasticvrij Terras aan ook bij de ambitie om zwerfafvalvrij te worden. Hiermee draagt het project bij aan de leefbaarheid en uitstraling van de stad en zorgt voor gezonde(re) binnenwateren.

Wetgeving rond SUP's (single-use plastics)

Sinds juli 2021 geldt de Europese richtlijn in de regelgeving van alle EU-lidstaten. In Nederland zijn de nieuwe maatregelen opgenomen in een ministeriële regeling rond kunststof voor eenmalig gebruik. Verschillende regelgeving gaat van kracht tussen 3 juli 2021 en 31 december 2024. Voor informatie over actuele wetgeving verwijzen we graag naar de website van de Rijksoverheid, zie bijlagen voor handige links.

Plasticvrije Terrassen als opstap naar Plasticvrije Horeca

De grotere ambitie van gemeente Amsterdam is een volledig circulaire stad, waar een transitie naar een circulaire (wegwerp) Plasticvrije Horeca onderdeel van uit maakt. In deze brede ambitie beginnen we eerst met Plasticvrije Terrassen. Deze stap is voor de meeste horecazaken uitdagend, maar ook haalbaar. We hebben om en nabij twintig wegwerp plastic items geïdentificeerd die vaak gebruikt worden in contact met klanten - 'voor de counter': zowel op het terras als binnen in de zaak. Denk aan melkcups, honingstaafjes, koekverpakking, theezakjes, boter- en jam-cupjes, pepermunt- en tandenstokerverpakking, sauszakjes, stampers en cocktailversiering, wegwerpbekers, ijsverpakking, frietbakjes, drinkflesjes en natte doekjes, etc. Plasticvrij Terras gaat daarmee veel verder dan door de wetgeving is verplicht in 2023!

Ter vergelijking: alleen plastic rietjes, wegwerpbestek en foam-warmhoudbakken zijn verboden; alle andere plastic items zullen voorlopig nog verkrijgbaar zijn. Plasticvrij Terras daagt ondernemers daarmee uit zelf circulaire alternatieven te kiezen en hun inkoopbeleid, wijze van bereiden/serveren en logistiek rond bestellingen daarop aan te passen. Het project loopt daarmee op het moment van schrijven vooruit op de markt en wetgeving en blijkt zelfs ook feedback af te geven aan de toeleverende ketenpartners die andere inkooporders en vragen krijgen dan ze gewend zijn, en de overheid die de wetgeving rond wegwerpplastics doorvertaald vanuit de Europese wetgeving. Zie voor de meest recente wetgeving de links genoemd in bijlagen van dit document.

Bij het uitfaseren van wegwerpplastics vragen we de ondernemers met een nieuwe (circulaire) blik naar hun zaak te kijken en alternatieven te kiezen en te implementeren die aansluiten bij hun zaak. Daarbij kunnen grote verschillen zijn in welke alternatieven passend zijn: het eigen maken van de circulaire zienswijze en het vinden van de oplossingen die passen bij de eigen zaak zijn daarom van groot belang. We willen dat de ondernemers zelf deze afwegingen goed kunnen maken en begrijpen welke circulaire strategieën er zijn en welke voor- en nadelen deze keuzes hebben (op zowel de logistiek als ecologische en economische implicaties). De uitleg van de verschillen, kansen en uitdagingen per circulaire strategie om hen hierin op te leiden, is daarmee een belangrijk onderdeel van het traject.

HOOFDSTUK 4

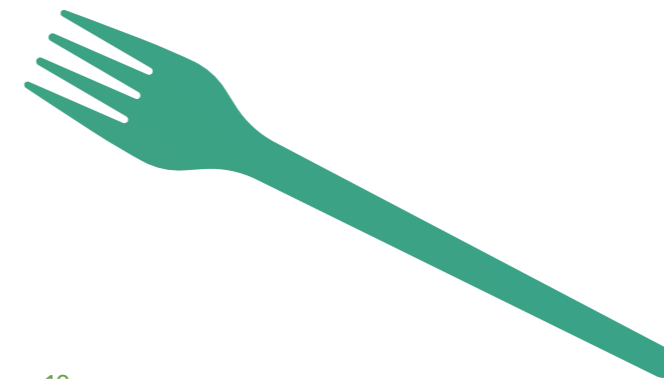
WAT ZIJN DE VOORDELEN VAN DEELNAME?

“

We doen mee met Plasticvrij Terras omdat het een ambitie van onze BIZ is, we proberen als ondernemers zoveel mogelijk samen te werken, om daadwerkelijke impact te maken. Voor een leefbare straat en omgeving is minder plastic zwerfafval belangrijk

TARAQ HOK-AHIN

Water & Brood

Een gezonde leef- en verblijfsomgeving

Veel ondernemers zien de meerwaarde van het uitfaseren van (licht verwaaibaar) wegwerp plastic: bijna iedereen herkent het probleem van de verpakkingen die van tafel zijn gewaaid gedurende de dag en die aan het einde opgeruimd moeten worden. Een voordeel van (gezamenlijk) deelnemen aan Plasticvrij Terras is de directe impact in de wijk, de buurt of het gebied, door samen de hoeveelheid zwerfafval te verminderen:

Vanuit de eigen zaak wordt impact gemaakt, door het voorkomen van de 'plastic soep'. Bovendien kan een concrete bijdrage worden geleverd aan de vermindering zwerfafval en de plastic soep op eigen terras en in de wijk, wat tot een betere uitstraling en leefbaarheid leidt.

Goede PR voor eigen zaak en gebied

Via steeds verder aangescherpte wetgeving (SUP directive) wordt het gebruik van wegwerpplastic gereguleerd. Als ondernemer kun je hier op wachten, of zelf proactief hier een bewuste keuze in maken door de stap te nemen al het wegwerpplastic op het terras uit te faseren. Door zelf een duidelijk standpunt in te nemen, kun je hierover communiceren:

- Positieve communicatie over deelname aan Plasticvrij Terras biedt goede PR (in vergelijking met achter de regels aan te lopen)
- Deelname aan Plasticvrij Terras draagt bij aan een duurzame uitstraling naar gasten, doordat er geen wegwerpplastic meer aangeboden wordt en hier uitleg over gegeven kan worden (dit kan zowel op locatie, het menu, op de website als op social media).
- Een gezamenlijke deelname aan Plasticvrij Terras biedt kansen om samen naar buiten te treden en genereert goede promotie voor het gebied van de BIZ of OV.

Economische voordelen

Er kan bij sommige ondernemers het beeld heersen dat de overstap naar Plasticvrij Terras duurder is, terwijl in veel gevallen het niet meer kost en er zelfs bespaard kan worden. Daarnaast scheelt het in veel gevallen in (bedrijfs)afval, waardoor aan die kant ook kosten kunnen worden bespaard. Voorbeelden van besparing:

- **Refuse/reduce:** wat je niet gebruikt hoef je ook niet in te kopen. In sommige gevallen kunnen wegwerpplastics helemaal weggelaten worden. Denk aan niet-verpakte koekjes en het (waar mogelijk) weglaten van rietjes. Verpakkingen kosten de producent ook geld, waardoor verpakkingsvrije varianten vaak goedkoper zijn
- **Re-use:** Wanneer je wegwerpverpakkingen vervangt voor herbruikbare verpakkingen, leidt dit in veel gevallen tot kostenbesparing. Er is vaak wel een voorinvestering nodig,

Ik vind het een belangrijk initiatief, omdat meer mensen zouden moeten realiseren waar allemaal plastic in zit, hoeveel plastic we nog gebruiken, en dat er veel manieren zijn om het gebruik te verminderen. Ik hoop dat meer ondernemers mee gaan doen!

SIMON O' CONNOR

Feed

zoals in het geval van theezeefjes voor losse thee, of melk-kannetjes voor losse melk. Daar staat tegenover dat je de voedsel- en drank waren vaak in bulk inkoopt, wat vaak (veel) goedkoper is: denk aan losse thee en melk uit een pak/koffieapparaat, in plaats van los verpakte thee en melk cups. Daardoor bespaar je op termijn. Daarnaast bieden leveranciers soms goedkopere (of zelfs gratis) items bij hun product, zoals bierbekers of theezeefjes.

- **Reductie van bedrijfsafval:** wanneer je verpakkingen weglaat, of wegwerpverpakkingen vervangt door herbruikbare varianten, leidt dit tot minder bedrijfsafval.

Het wiel zelf niet hoeven uitvinden

Er verandert elk jaar veel in de wetgeving rond plastic verpakkingen. Hier speelt de markt op in, waardoor ook daar veel nieuwe alternatieven op de markt komen. Als je hier als horecaondernemer in wilt verdiepen, kost dat veel tijd. Daarnaast is het waardevol om van collega-ondernemers te horen welke alternatieven zij kennen en wat hun ervaringen daarmee zijn.

- Door samen de stap naar Plasticvrij Terras te maken, kunnen horecaondernemers kennis en ervaringen uitwisselen, zoals handige tips en tricks voor op de werkvloer. Denk aan slimme logistiek rond bestellingen, de keuze voor herbruikbare alternatieven en samenwerkingen met leveranciers.
- Daarnaast kun je in zo'n gemeenschappelijk traject beter ervaringen uitwisselen over welke alternatieven er op de markt zijn, en wat de ervaringen zijn bij het gebruik hiervan in de praktijk: niet elk product werkt even goed in de horeca.
- We werken met de Ladder van Lansink die de verschillende circulaire strategieën (refuse, reduce, reuse, recycle), die alternatieven bieden voor wegwerpverpakkingen. Door aan de workshops deel te nemen, leren ondernemers bewust deze alternatieven af te wegen tegen elkaar.

Klaar zijn voor ontwikkelingen in de markt en wetgeving

Er verandert veel in de wetgeving rond plastic verpakkingen, doordat de Europese SUP directive jaarlijks regelgeving aangescherpt.

- Door deel te nemen aan de bijeenkomsten, weten ondernemers welke wetgeving van kracht is rond gebruik van plastic wegwerpverpakkingen en welke nieuwe wetgeving er aan zit te komen. Hierdoor komen ze niet voor verrassingen te staan.
- Door aan Plasticvrij Terras deel te nemen, weten ondernemers zeker dat ze voldoen aan EU wetgeving rond SUPs en krijgen ze alle kennis en tips aangereikt om zelf de overstap te kunnen maken.
- Ondernemers zijn er vroegtijdig bij om een keuze te maken voor alternatieven. Daardoor weten ze zeker dat de producten beschikbaar zijn en hun medewerkers er tijdig mee leren werken, nog voordat de wetgeving is ingegaan.

Interessant zijn als werkgever

Voor veel mensen, en met name de jongere generaties, is het van belang dat hun werkgever maatschappelijk betrokken is. Twee op de drie jongeren laat duurzaamheid meewegen in de keuze voor hun werkgever. Je wordt als werkgever interessanter als je aandacht besteedt aan duurzaamheid binnen je organisatie.

- Het is makkelijker medewerkers aan te trekken en vast te houden als je als bedrijf inzet op duurzaamheid.

Deze tijd brengt met zich mee dat je steeds milieubewuster omgaat met dingen, zoals met plastics. Klanten verwachten dit. We gebruiken nu papieren tasjes, kraft papieren doosjes voor onze burgers en papieren frietzakken.

JOHN LANGEDIJK

Cantarell / Noir

OVERZICHT STAPPENPLAN PROJECT

Introductie

In de vorige hoofdstukken hebben we je meegenomen in de gedachte achter het project Plasticvrij Terras. De reden dat je deze toolkit voor je hebt, is dat we je graag op weg helpen om ook in jouw gebied de horeca terrassen plasticvrij te krijgen. Hoe je dat doet vertellen we je in de volgende hoofdstukken.

Van start: stappen 1 t/m 6

Het is tijd om te starten met het project, maar hoe doe je dat precies?

Via zes stappen nemen we je mee door de fases van het project. Van het creëren van draagvlak, het maken van een projectplan, het vinden van financiering en het organiseren van bijeenkomsten tot aan het slotmoment. We delen onze kennis en geven voorbeelden van hoe je het kunt gaan doen. De kennis die we delen is hoe we een en ander zelf hebben aangepakt, maar niets is in beton gegoten. Soms is een andere route of een stap terug de juiste weg en jij bepaalt als straat- of gebiedsmanager wat het beste bij jouw ondernemers en gebied past. Veel succes gewenst met het project!

01

STAP 01

Draagvlak

Introductie

Om het project te laten slagen heb je draagvlak nodig. Jij kunt tenslotte enthousiast zijn, maar je hebt het bestuur en de ondernemers van de Ondernemersvereniging (OV)/Bedrijveninvesteringszone (BIZ) nodig, omdat die bepalend zijn in of het project een succes wordt. Je bestuur heb je nodig om er een OV/BIZ project van te maken en de horeca ondernemers moeten niet alleen aanhaken bij het project, maar het ook actief gaan doorvoeren in hun eigen zaak.

Draagvlak bestuur en horeca ondernemers

Je eerste stap is om bij je bestuur te peilen of er vanuit de OV/BIZ draagvlak is om het project te ondersteunen/starten. Tegelijkertijd ga je ook bij alle horecaondernemers peilen of er bij hen voldoende animo is om dit project vorm te geven.

Zorg dat je het bestuur voorziet van goede informatie (die ook helder is voor ondernemers die niet in de horeca werkzaam zijn). Leg uit aan het bestuur waarom het project vanuit de OV/BIZ gedragen moet worden. Dit kan voor elke OV/BIZ anders zijn, maar het kan horen bij de ambities van de OV/BIZ om te werken aan duurzaamheidsambities, ondersteuning van het MKB, ambities op het gebied van "schoon, heel en veilig" en allerlei andere mogelijkheden.

Ook aan de horecaondernemers ga je vertellen wat het project inhoudt, hoeveel tijd het gaat kosten en wat het hen uiteindelijk

oplevert. Het project heeft alleen kans van slagen als je een (liefst zo groot mogelijk) deel van de ondernemers binnen je gebied kunt enthousiasmeren en activeren om te ondersteunen en mee te doen.

Als je akkoord hebt van je bestuur en er voldoende animo is onder de horecaondernemers is de volgende stap het schrijven van een projectplan en het verkrijgen van financiële ondersteuning om het project uit te kunnen voeren. Een mogelijkheid daarin is het aanvragen van een subsidie. Hierover meer in het volgende hoofdstuk.

Hoe creëer je draagvlak

1. BESTUUR

Je hebt de steun van je bestuur nodig dus zorg dat je hen goed informeert.

Dit kan op meerdere manieren en we geven hier een paar voorbeelden:

- Zorg dat je een goed verhaal op papier hebt en van de laatste wetgeving op de hoogte bent.
- Stuur de informatie per mail en zet het project op de agenda van je bestuursvergadering. Als jouw bestuur dit fijner vindt, kun je altijd een aparte meeting plannen.
- Menig bestuur wil graag weten of de horecaondernemers enthousiast zijn, dus het is handig als je hier al iets over kunt zeggen.

- Verwijs naar links op internet: zie daarvoor de bijlagen.

2. ONDERNEMERS

- Het werkt het beste als je de verschillende horecaondernemers persoonlijk benadert, dus ga met ze in gesprek. Stel een goed verhaal op en zorg dat je op de hoogte bent van de laatste wetgeving. Je kunt je verhaal onderbouwen met de teksten uit de hoofdstukken 2 t/m 4.
- Jij kunt zelf het beste bepalen wat werkt bij jouw ondernemers en welke volgorde je wil gebruiken om informatie te delen.

Wat je kunt doen is:

- Stuur de informatie per mail en ga ook bij de ondernemers langs;
- Vertel dat je bezig bent er een OV/BIZ project van te maken, zodat ze weten dat het hen geen geld kost;
- Vertel hen van collega horecaondernemers (uit eigen gebied maar ook uit andere OV/BIZ-en) waarvan je weet dat ze enthousiast zijn (en zelfs al plasticvrij zijn): goed voorbeeld doet goed volgen;
- Organiseer een algemene bijeenkomst om het project uit te leggen. Zo'n bijeenkomst is voor de ondernemers vaak ook een moment dat ze elkaar weer even zien;
- Leg de nadruk op de winst die het gaat opleveren (kostenbesparing, milieutechnisch, duurzaam beleid en uitstraling daarvan, etc.).

Hulpmiddelen & bronnen

Vind niet zelf het wiel opnieuw uit en maak gebruik van de ervaring en kennis van anderen.

In dit hoofdstuk vind je verschillende tools die je kunt aanpassen op jouw ondernemers en kunt gebruiken bij het creëren van draagvlak. In Bijlage 1 vind je een voorbeeld van de eerste mail die naar de ondernemers van een andere BIZ zijn gestuurd.

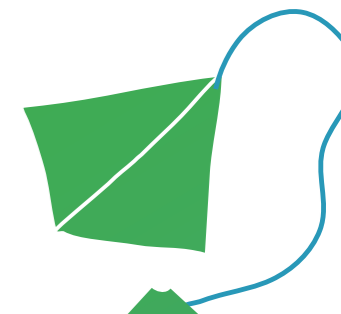
Extra tips & tricks

Behalve eerder genoemde manieren kun je ook draagvlak creëren door b.v. een artikel te plaatsen in lokale buurtkrantjes. Zie voorbeeld hieronder: <https://oost-online.nl/biz-knowledge-mile-zet-in-op-plasticvrije-terrassen/>

Wij doen mee aan plasticvrij terras omdat ik zag hoeveel er weg waaide vanaf het terras. Het is hier een windtunnel, en het afval verzamelt zich hier. Het is geen moeite om geen plastic meer te serveren op het terras

HANNAH BRUHL

Fest

Wij doen mee met Plasticvrij Terras, ook om ondernemers te laten zien dat je mee kunt doen, of je nou een grote of kleine zaak hebt. Als je geen plastics meer op je terras gebruikt, kan het ook nooit in het water terechtkomen. Dat is bij ons belangrijk, ons terras van Amstelhoeck grenst aan de Amstel

KIMBERLEY JANE POSTMA

Amstelhoeck

02

STAP 02

Projectmanagement & tijdsplanning

Introductie

Voor het slagen van het project is aandacht, tijd en ook budget nodig. Vooral het enthousiasmeren, informeren en begeleiden van de ondernemers kost energie. Het opstellen van een gestructureerd plan helpt je bij het doorlopen van alle stappen. Vanuit ervaring weten we dat het mogelijk is om dit project binnen een half jaar af te ronden, maar neem de tijd die je nodig hebt en breng alles van tevoren in kaart.

Projectmanagement

Om gestructureerd aan het werk te gaan is een projectleider nodig die uitvoering gaat geven aan het projectplan. Zo'n plan heb je ook nodig voor het aanvragen van budget(ten). Zie voor financiën het volgende hoofdstuk. Gebruik deze toolkit voor het schrijven van jouw plan en neem alle stappen die je gaat nemen er in op. Zo hou je overzicht en kun je rustig naar het einde toewerken.

Tijdsplanning

Je gaat natuurlijk veel tijd besteden aan de ondernemers, dus maak een overzichtelijke tijdsplanning. Je kunt onderstaande voorbeeldplanning als leidraad nemen voor wat betreft je contacten met andere betrokkenen. Maar vergeet ook niet de tijd die je extra zal moeten besteden naast je andere werkzaamheden, en maak een ruime schatting. Zo kom je niet in de knoop qua tijd die je nodig zult hebben.

Denk ook na over de aanvraag van budget via subsidies en wanneer deze subsidies beschikbaar zijn (of komen). Aan het begin van het nieuwe jaar zijn de meeste budgetten nog beschikbaar, dus denk hier goed over na bij je planning.

Hieronder kun je een voorbeeld vinden van de planning van het project voordat het terrassenseizoen begint. Als je die planning volgt zijn de ondernemers klaar als de terrassen weer open mogen.

1. PLANNING VOOR ONDERNEMERS:

- **Nov:** Uitvraag bij horecaondernemers naar interesse
- **Jan/Feb:** Deelname aan eerste workshop voor geïnteresseerden
- **Feb/Mrt:** Bedrijfsbezoeken aan deelnemende horeca met gericht advies
- **Apr/Mei:** Tweede bijeenkomst voor terugkoppeling stand van zaken, extra hulp bij overstap + afstemming gezamenlijke deadline/slotmoment
- **Jun/Jul:** Persmoment of slotbijeenkomst waarbij deelnemers de Plasticvrij Terras zelfverklaring ondertekenen

2. PLANNING VOOR JEZELF ALS PROJECTLEIDER:

(n.a.v. voorgaande planning met de ondernemers)

- **Nov:** Betrekken bestuur voor draagvlak
- **Nov:** Mail met uitvraag naar alle horecaondernemers

Het is een fantastisch project waar je als projectmanager enorm veel energie van krijgt doordat je hiermee een bijdrage kan leveren aan de leefbaarheid van de mooie stad Amsterdam. Daarnaast leer je de horecaondernemers nog beter kennen en zie je dat het verbinden van deze ondernemers ook nog een enorm veel bijdraagt aan de saamhorigheid in je gebied.

ANNE VAN DEN BRINK

Straatmanager

- **Jan:** Bij voldoende draagvlak subsidieaanvragen indienen
  - **Jan/Feb:** Organisatie van de eerste startbijeenkomst (best op locatie) - eventueel in samenwerking met externe experts
  - **Feb/Mrt:** Na de startbijeenkomst afspraken inplannen om langs alle deelnemende horecaondernemers op locatie te gaan
  - **Mrt/Apr:** Bezoek van horecazaken om op te halen welke items nog vervangen kunnen worden, mee te denken over passende alternatieven en eventuele vragen te beantwoorden
  - **Apr/Mei:** Organisatie tweede bijeenkomst: ophalen van de stand van zaken van deelnemers en afstemming datum voor gezamenlijke deadline/slotmoment)
  - **Jun/Jul:** Organisatie slotmoment (aanhaken pers- en communicatiekanalen)
- De inschatting is dat het project rond de 60/70 uur nodig heeft en de verschillende genoemde bijeenkomsten worden nader toegelicht in stap 4, dat gaat over de uitvoering van bijeenkomsten en bedrijfsbezoeken met een overzicht van de besteding van de uren.

03

STAP 03

Financiën

Introductie

Een project kost tijd en dus heb je budget nodig om het uit te voeren. Vraag je bestuur of er budget beschikbaar is vanuit je OV/BIZ. Als je een OV/BIZ hebt die voor een groot deel uit horeca ondernemers bestaat is de kans op financiering groter dan wanneer dit niet het geval is.

Ook kun je onderzoeken of er subsidie beschikbaar is vanuit de gemeente Amsterdam.

Budget: subsidies en andere middelen

BIZ BUDGET

Als je je projectplan hebt opgesteld kun je een begroting maken (zie ook stap 4 voor een voorbeeldbegroting) en alles aan je OV/BIZ bestuur voorleggen. Zij kunnen dan bepalen hoeveel geld er beschikbaar is vanuit het OV/BIZ budget.

SUBSIDIES

Vraag bij je gebiedsmakelaar naar relevante subsidies voor het project. Hij/zij kan je in contact brengen met collega's bij de gemeente Amsterdam die budgetten verstrekken. Zie voor contactgegevens van de gebiedsmakelaars:

<https://www.amsterdam.nl/bestuur-organisatie/gebiedsgericht-werken/gebiedsmakelaars/>

GEBIEDSGEBONDEN ONDERNEMERS INITIATIEF

Er is een basis bedrag van € 3.300,- & een bedrag van € 15,- per BIZ lid/deelnemer beschikbaar. De subsidieregeling gebiedsgebonden ondernemersinitiatieven is mogelijk te gebruiken om subsidie aan te vragen. Kijk op de website wat mogelijk is in jouw stadsdeel. De subsidie is aan te vragen via:

<https://www.amsterdam.nl/subsidies/subsidieregelingen/subsidie-ondernemersinitiatieven/>

Wij doen mee aan Plasticvrij terras omdat we ons steentje willen bijdragen aan het milieu en het ons ook tijd en energie scheelt op de werkvloer. We schenken onze frisdranken met onze bruiswatertap en mengen deze bij met limonade, die we in grootverpakking kopen. Het is duurzamer en goedkoper, omdat we niet alle flesjes hoeven voor te koelen, maar we ter plaatse kraanwater koelen. Dit scheelt ruimte en energie, omdat we minder koelkasten hebben

RUTGER SCHIEDON

Bar Bouche

04 STAP 04 Uitvoering

Introductie

Als je de vorige stappen hebt afgerond, is het tijd om je plan uit te voeren. Er is geen strikte volgorde en welk pad je gaat volgen, hangt af van de behoefte van jouw ondernemers.

Bijeenkomsten en bedrijfsbezoeken

Een aantal opties voor het organiseren van bijeenkomsten en bedrijfsbezoeken (in willekeurige volgorde) zijn:

- Stuur een **eerste bericht** naar de ondernemers over het **startmoment** van het project;
- Organiseer een **gezamenlijke bijeenkomst voor de start van het project** om alles nog eens uit te leggen en te inventariseren wie er daadwerkelijk mee wil doen. Het is leuk als je ondernemers bij elkaar kunt krijgen, zodat er een "samen gevoel" ontstaat. Lukt dit niet, ga dan direct door naar het plannen van individuele bedrijfsbezoeken.
- Bepaal bij het begin ook meteen een **streefdatum** voor het einde van het project. Later in het traject bepaal je samen de definitieve deadline. Tijdens de bijeenkomst kun je een externe expert uitnodigen voor het geven van een presentatie over de ervaring(en) rondom de plasticvrije beweging.
- Maak afspraken met de individuele ondernemers voor een **bedrijfsbezoek**. Insteek van het bedrijfsbezoek is dat je samen door de lijst met items gaat die op een terras worden gebruikt. Deze lijst bevat producten met plastic en alternatieven zonder. Het doorlopen van de lijst maakt inzichtelijk

welke items een ondernemer gebruikt en welke nog vervangen dienen te worden door een plastic vrij alternatief.

- Als dit lukt is het advies om tussendoor nog een **tweede gezamenlijke bijeenkomst** te organiseren waar de ondernemers hun ervaringen en kennis kunnen delen en ook laten weten waar in het traject zij staan. Zo kunnen ze elkaar helpen met het vinden van plasticvrije alternatieven en ook samenwerken naar een plasticvrij gebied. Je kunt dan ook een **definitieve deadline** afspreken;
- Als de deadline is bereikt (eventueel tussendoor aangepast), kun je een slotmoment organiseren. Dit is het moment dat je de terrassen plasticvrij kunt verklaren en dit kunt vieren met de deelnemers. Aan dit **slotmoment** wordt uitgebreid aandacht besteed in het volgende hoofdstuk.

Inhuur externe expertise

Als straatmanager ben je niet automatisch expert in het uitschillen van wegwerpplastic. We raden dan ook aan om voor de workshops experts uit te nodigen die het verhaal overtuigend kunnen vertellen en uit eigen ervaring kunnen spreken. Daarmee zorg je ervoor dat je in een sessie voldoende kennis en ervaringen aan boord hebt over actuele wetgeving, voorbeelden van alternatieven die beschikbaar zijn in de markt, en je handige tips & tricks voor op de werkvloer kunt delen. We hebben in de voorbeeldbegroting hier dan ook een post voor opgenomen. Je kunt deze ervaring op verschillende manieren invliegen:

Experts SUP-wetgeving en Plasticvrij Terras

Hans van den Broek en Noortje Schrauwen zijn initiatiefnemers van Plasticvrij Terras en bieden regelmatig workshops en begeleiding aan om deze trajecten van actuele inhoud te voorzien, zoals bij de Amsterdamse BIZ-en. Neem contact op als je hulp wenst bij je traject.

Ervaren straatmanagers

Anne van den Brink en Mirjam Harding hebben met hun BIZ-en het traject al eens doorlopen, en weten wat het inhoudt om

horecaondernemers vanuit een BIZ te begeleiden tot een Plasticvrij Terras. Neem met hen contact op als je vragen hebt!

Ervaren horeca-ondernemers

Horecaondernemers die de stap naar Plasticvrij Terras al hebben gemaakt, kunnen uit eigen ervaring delen wat het inhoudt voor een horecazaak om wegwerpplastic uit te faseren, praktische tips & tricks delen en aangeven wat zijn/haar ervaringen waren. Dit wordt vaak als zeer waardevol ervaren.

Voorbeeldbegroting

	UREN:	KOSTEN:
Geschatte benodigde uren van straatmanager		€ 3.300,00
• Voorbereiding projectmanagement "Plasticvrij Terras" traject	10	€ 550,00
• Betrekken van horecazaken bij het traject	10	€ 550,00
• Organisatie van eerste gezamenlijke bijeenkomst + (mede)hosting van workshop	8	€ 440,00
• Locatiebezoek voor adviesgesprekken met horecazaken (1,5 uur per deelnemer) schatting voor 10 ondernemers	15	€ 825,00
• Organisatie van tweede bijeenkomst bij afronding traject + (mede hosting sessie)	8	€ 440,00
• Communicatie-uren bij afronding project	9	€ 495,00
Geschatte inhuur externe ondersteuning gedurende traject		€ 1.210,00
• Inhuur externe expert voor twee workshops (inbreng actuele expertise in wetgeving / marktaanbod / voorbeelden)	16	€ 880,00
• Strippenkaart advies- en ondersteuning (los aangevraagde hulp tijdens traject)	6	€ 330,00
Geschatte materiaalkosten		€ 490,00
• Inkoopkosten materieel & overige kosten (bij 10 ondernemers) – zoals ingelijste zelfverklaring en deurbordje		€ 370,00
• Koffie- en thee bij bijeenkomsten		€ 120,00
Totale ingeschatte kosten per OV/BIZ-zone bij deelname 'Plasticvrij Terras' traject		€ 5.000,00

05 Slotmoment

STAP 05

Introductie

Het is gelukt; de horecazaken hebben een plasticvrij terras. Het is tijd om de overstap naar de plasticvrije terrassen te gaan vieren! Je kunt het slotmoment gaan organiseren, waarbij de horecazaken de zelfverklaring ondertekenen. Deze ondertekening leent zich goed voor een media- of persmoment, waarmee de OV/BIZ samen met de horecazaken naar buiten kan treden met een positief bericht.

Stok achter de deur

Dit pers- of mediamoment blijkt daarbij ook een goede stok achter de deur te zijn voor deelnemende horeca om de laatste aanpassingen door te voeren en helemaal plasticvrij te zijn. Kies daarom in samenspraak met je horecaondernemers welke datum haalbaar is om de stap helemaal voltooid te hebben.

Slotmoment

Uiteraard begin je (ruim van tevoren) met het kiezen van een datum waarop alle deelnemende horecaondernemers beschikbaar zijn. Als je die datum hebt vastgesteld, kun je andere partijen uitnodigen. Denk daarbij aan:

- Bestuur van de OV/BIZ;
- Ambtenaren van de gemeente Amsterdam - denk aan bestuurders, maar ook aan de gebiedsmakelaar, de duurzaamheidscoördinator en de leden van het BIZ team EZC;
- Pers;
- Andere belanghebbenden (bijvoorbeeld bewoners, medewerkers, en/of bezoekers).

Pers

De pers speelt een belangrijke rol in de communicatie van je project. Zorg dat je een persbericht opstelt en dat dit verstuurd wordt. Nodig de pers uit om ook langs te komen tijdens het slotmoment. Zie de bijlagen 3, 4, en 5 voor voorbeelden van een persuitnodiging, een persbericht en een draaiboek voor een persmoment.

BIJLAGEN

Alle bijlagen zijn te vinden op

plasticvrijterras.com/bijlagen

BIJLAGE 1

Eerste mail naar horeca-ondernemers

Bekijk een voorbeeld mail die je kunt gebruiken/herschrijven om uit te sturen naar de horecazaken binnen je BIZ/OV.

BIJLAGE 2

Inventarisatielijst van gebruik wegwerpplastics bij ondernemers

Wanneer je op locatie langsgaat bij je horecazaken, raden we aan een overzicht te maken van de items die nog van plastic zijn (en vervangen dienen te worden), welk alternatief de horecaondernemer (waarschijnlijk) kiest, en kun je een aantekening maken of je nog informatie na moet sturen of dat er een leuke best-practice toegepast wordt. Dit is niet alleen interessant voor jezelf om bij te houden en overzicht te houden hoe ver elke zaak is (en eventueel later de best practices voor communicatiedoel-einden weer terug te kunnen vinden); je kunt de ingevulde lijst ook naar de ondernemer terugsturen als een geheugensteuntje.

BIJLAGE 3

Voorbeeld: Persbericht Knowledge Mile

Bekijk een voorbeeld van een persbericht dat je kunt gebruiken/herschrijven om je eigen persbericht op te baseren: let wel op dat deze geactualiseerd wordt!

BIJLAGE 4

Voorbeeld persuitnodiging Nieuwmarkt

Bekijk een voorbeeld van een persuitnodiging die je kunt gebruiken/herschrijven voor een persuitnodiging die je kunt aanleveren als gemeente Amsterdam deze uitzet: let wel op dat deze geactualiseerd wordt!

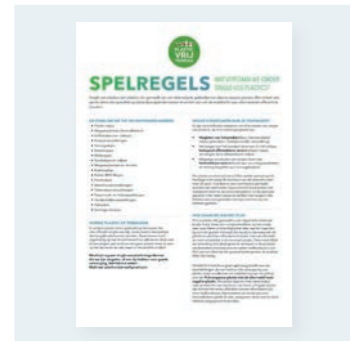

BIJLAGE 5

Voorbeeld draaiboek BIZ Knowledge Mile

Bekijk een voorbeeld van een draaiboek die je als inspiratie kunt gebruiken voor het opstellen van een eigen draaiboek.

BIJLAGE 6

Tip Poster

Bekijk hier de tips & tricks poster, deze kun je met de horecazaken delen als handige informatiebron.

BIJLAGE 7

Spelregel Poster

Bekijk hier de spelregelposter, deze kun je met de horecazaken delen als handige informatiebron.

BIJLAGE 8

Zelfverklaring

Deze zelfverklaring wordt door de horecaondernemers ondertekend wanneer zij een Plasticvrij Terras hebben. We raden aan deze poster te downloaden en op A3 te laten afdrukken en ze bij het persmoment te laten ondertekenen. Door ze ingelijst mee te geven, blijft de poster langer goed en kan deze worden opgehangen in de zaak.

BIJLAGE 9

Best practices: Amsterdamse horecazaken aan het woord

Bekijk deze videoreeks waarbij Amsterdamse horecaondernemers vertellen waarom ze mee doen en wat deelname inhoudt. Daarnaast worden er concrete tips gedeeld rond vijf thema's: plasticvrije thee, plasticvrije cocktails, plasticvrije frisdrank, plasticvrije koffie, en plasticvrij eten & drinken. Zie: <https://www.amsterdam.nl/wonen-leefomgeving/schone-stad/amsterdam-plastic-smart-city/terrassen-wegwerpplastic/>

Best practices: Amsterdamse horecazaken aan het woord

Op deze pagina zijn diverse handige links te vinden die betrekking hebben op de volgende onderwerpen: Nederlandse wetgeving omtrent de SUP-richtlijn, het creëren van een plasticvrij terras, het gemeentelijk beleid in Amsterdam en nog andere relevante onderwerpen.

KOEK

× Gemeente
× Amsterdam

KNOWLEDGE
MILE
BEDRIJVEN-
INVESTERINGSZONE

THE
OLYMPIC
AMSTERDAM

